

| به نام خدای مهربان |

حقوق بین الملل به زبان ساده

حمایت از

حقوق زنان

درمخاصمات مسلحانه ی بین المللی

ماهیت و آثار حقوق بشر دوستانه
نسبت به زنان درمخاصمات مسلحانه

www.ketab.ir

| دکتر ابراهیم مشهدی | محمد مهدی سیدناصری |

دفتر و فروشگاه مرکزی:

تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره‌ی ۲۰، طبقه‌ی همکف، واحد ۱
 تلفن: ۶۶۴۱۰۰۴۱ (خط ۵) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳ • کدپستی: ۱۳۱۵۸۴۴۵۴۷
 اینترنتگرام: ghasedakbooks • تلگرام: @ghasedakbooks • فروشگاه آنلاین: www.ghasedakbooks.ir

حمایت از حقوق زنان در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی

دکتر ابراهیم مشهدی - محمدمهدی سیدناصری

مدیر هنری: حسین نیلچیان

اجرای جلد: فریدون حقیقی

صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک

زیر نظر شورای بررسی

لیتوگراف: گلپا • کد: ۰۰/۱۰۵۷

چاپ اول: ۱۴۰۰ • تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۲۱۳-۲

کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای

مؤسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

سرشناسه: مشهدی، ابراهیم، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور: حمایت از حقوق زنان در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی /

ابراهیم مشهدی، محمدمهدی سیدناصری.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر. / مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۲۱۳-۲ / وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه، ص. ۱۷۷ - ۲۰۱.

موضوع: زنان (حقوق بین‌الملل) (Women International law)

موضوع: جنگ (حقوق بین‌الملل) (War International law)

موضوع: حقوق زن Women's rights

موضوع: زنان و جنگ Women and war

موضوع: حقوق بین‌الملل بشر دوستانه Humanitarian law

شناسه افزوده: سیدناصری، محمدمهدی، ۱۳۷۰-

رده‌بندی کنگره: K۴۴۴

رده‌بندی دیویی: ۳۴۲/۰۸۷۸

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۹۹۴۸۰

Paper from well managed forests
and controlled sources

کاغذ این کتاب از جنگل‌ها و منابع
کاملاً مدیریت شده تهیه شده است.

فهرست مطالب

۷	دیباچه
۹	مقدمه
۱۹	فصل اول: مبانی نظری (تعاریف و مفاهیم)
۲۰	مفاهیم مخاصمات مسلحانه
۲۰	مفهوم مخاصمه (جنگ)
۲۵	منع توسل به زور در حقوق بین‌الملل
۲۶	تلاش برای محدود کردن اقتدار دولت‌ها
۲۷	محدودیت توسل به زور در دوران جامعه ملل
۲۹	منع توسل به زور در نظام ملل متحد
۳۰	مفهوم حقوقی جنگ
۳۱	عناصر سازنده مفهوم حقوقی جنگ
۳۱	عنصر تشکیلاتی و سازمانی
۳۲	عناصر مادی
۳۳	عنصر معنوی یا روان‌شناختی (قصد و نیت جنگ)
۳۴	هدف دار بودن جنگ (منافع و مصالح ملی)
۳۶	تاریخچه حقوق جنگ
۳۸	ضرورت وجود حقوق جنگ
۴۱	منابع حقوق جنگ
۴۲	تدوین حقوق جنگ
۴۳	طرح موضوع و طبقه‌بندی منابع
۴۳	عرف
۴۵	اصول کلی حقوقی
۴۵	قراردادهای بین‌المللی
۵۰	هدایت عملیات جنگی
۵۱	تعیین عرصه مخاصمات

۵۱	عرصه مخاصمات در جنگ زمینی
۵۱	فرق میان منطقه جنگی و جبهه جنگ
۵۵	عرصه مخاصمات در جنگ دریایی
۵۵	مفهوم جنگ دریایی و ملاحظات کلی
۵۶	مناطق داخل در جبهه جنگ
۵۸	مناطق خارج از جبهه جنگ
۵۹	عرصه مخاصمات در جنگ هوایی
۵۹	مفهوم جنگ هوایی و ملاحظات کلی
۶۱	عرصه مخاصمات هوایی از دید حقوقی
۶۱	مناطق داخل در جبهه جنگ
۶۳	مناطق خارج از جبهه جنگ
۶۴	رفتار عمومی کشورها
۶۴	تشخیص مبارزان و غیرمبارزان
۶۸	افراد مبارز (ماده)
۷۳	تعریف افراد غیرنظامی (جمعیت غیرنظامی)
۷۴	حمایت فنی از افراد غیرنظامی
۷۵	حمایت حقوقی از افراد غیرنظامی
۷۷	حمایت عام از افراد غیرنظامی (حمایت غیرنظامی)
۷۸	حمایت خاص از برخی طبقات افراد غیرنظامی
۸۱	زنان
۸۲	کودکان
۸۴	حقوق بشر
۸۵	اسناد بین المللی حقوق بشر
۸۸	حقوق بین المللی بشر دوستانه
۹۰	اصول و قواعد حقوق بین المللی بشر دوستانه
۹۲	قواعد اساسی حقوق بین المللی بشر دوستانه
۹۳	اسناد بین المللی مربوط به حقوق بشر دوستانه
۹۴	پیمان پیمان نامه ی ژنو
۱۰۳	تفاوت ها و شباهت های حقوق بین المللی بشر دوستانه و حقوق بشر
۱۱۱	هدف حقوق بشر دوستانه
۱۱۲	اهداف حقوق بین الملل بشر دوستانه
۱۱۳	حقوق بشر دوستانه بین المللی دارای چهار اصل اساسی است

۱۱۴	مبنای تضمین اجرای قواعد حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۱۵	تعهد به تضمین در رویه قضایی بین المللی رویه قضایی بین المللی
۱۱۷	نقش ماهیت قواعد بشردوستانه در تضمین اجرای حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۱۷	راهکارهای تضمین حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۱۸	قانون گذاری داخلی
۱۱۹	صدور دستور العمل های نظامی آموزشی
۱۲۰	تشویق آموزش غیر نظامیان
۱۲۱	تعبیه مشاورین حقوقی در نیروهای نظامی
۱۲۱	استفاده از دولت حامی جهت نظارت
۱۲۲	ضمانت اجراهای حقوق بین الملل بشردوستانه (enforcement)
۱۲۳	ضمانت اجراهای یک جانبه حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۲۳	اعتراض دیپلماتیک
۱۲۳	اقدامات متقابل (reprisals)
۱۲۴	ضمانت اجراهای دو یا چند جانبه حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۲۵	نقش سازمان ملل متحد در تضمین حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۲۶	نقش سازمان های غیر دولتی در تضمین حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۲۷	نقش دیوان بین المللی کیفری (ICC) در تضمین حقوق بین الملل بشردوستانه
۱۲۸	نقش محاکم بین المللی کیفری اختصاصی یا ویژه (AdHoc)
۱۲۹	فصل دوم: بررسی و آثار حقوق بشردوستانه نسبت به زنان در مخاصمات بین المللی
۱۳۰	زنان در مخاصمات مسلحانه
۱۳۰	وضعیت زنان در حقوق بشردوستانه بین المللی
۱۳۱	نمونه هایی از نقض حقوق بشردوستانه علیه زنان
۱۳۵	آسیب پذیری زنان در درگیری های مسلحانه
۱۴۱	حمایت کلی از زنان
۱۴۱	حمایت خاص از برخی از زنان
۱۴۴	زنان و تجاوز جنسی در جنگ
۱۵۴	جرم انگاری خشونت جنسی در اساسنامه دادگاه کیفری بین المللی
۱۶۲	عنصر قانونی خشونت جنسی در اسناد بین المللی
۱۶۳	سایر اعمال غیر انسانی مشابه
۱۶۴	زنان مبارز در مخاصمات مسلحانه
۱۶۵	تجاوز و حمایت از زنان از نگاه قوانین داخلی
۱۶۸	استانداردهای بین المللی حمایت از زنان در مخاصمات مسلحانه

دیباچه

زنان در طول تاریخ، بیشترین صدمات جسمی و معنوی را در اثر وقوع مخاصمات مسلحانه و در اشکال مختلف پذیرا شده‌اند؛ آنان با این که نقش چشمگیری در شروع مخاصمات نداشته‌اند، اما بیشترین صدمات را از آثار و نتایج جنگ‌ها متحمل می‌شوند و گاهی مورد ناپسندترین اعمال قرار می‌گیرند. در این میان، حقوق بشردوستانه حمایت‌های وسیعی را از زنان به هنگام مخاصمات مسلحانه بشرو غیربشر بعمل آورده است. آنان از حمایت‌های عمومی مقرر شده برای غیرنظامیان در صورتی که در مخاصمه مشارکت مستقیم نداشته باشند، بهره می‌برند و ضمن این که از رفتارهای منطبق با حقوق بشر برخوردار می‌شوند تحت حمایت مقررات حقوقی ناظر بر رفتار با دشمن قرار می‌گیرند. بر همین اساس است که حقوق بشردوستانه از زمان آغاز منازعات مسلحانه تا پایان آن، سازوکارهایی حمایتی (عام و خاص) برای زنان، لحاظ

می‌کند که بهترین منفعت زنان را باید در کاستن از تسلیحات
کوچک و بزرگ جست‌وجو کرد.

دکتر سید باقر میرعباسی

دانشیار دانشگاه تهران

www.ketab.ir